

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Euromance -leiri nonformaalin oppimisen ympäristönä

Mari Pikkarainen ja Elisa Salmela

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma 210 op
04/2011

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijät Mari Pikkarainen, Elisa Salmela	Sivumäärä 38 + 2
Työn nimi Euromance -leiri nonformaalin oppimisen ympäristönä	
Ohjaava(t) opettaja(t) Maria Kontinen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Valtakunnallinen nuorisokeskus Villa Elba, kansainvälisten asiain koordinaattori Ritva Saarikettu	
Tiivistelmä <p>Monikulttuurisen nuorisotyön tekeminen ja tutkiminen ovat erittäin ajankohtaisia asioita. Myös uusia opetusmenetelmiä etsitään jatkuvasti. Nuoret ja lapset ovat tulevaisuuden monikulttuuristen yhteiskuntien jäseniä, joten luonnollisesti monikulttuurisen työn tekemisen painopiste on heissä. Opinnäytetyön tilaajamme, Kokkolassa toimivan valtakunnallisen nuorisokeskus Villa Elban, toimesta teimme opinnäytetyön liittyen Euromance -leiriin.</p> <p>Euromance on Villa Elban järjestämä nuorten poikkitaiteellinen leiri. Viikon ajan nuoret työskentelevät valitsemassaan taidetyöpajassa. Ammattiopettajien ohjauksessa nuoret luovat poikkitaiteellisen loppuesityksen, joka on yleensä esitetty Kokkolan keskustassa yleisölle. Euromancen tavoitteena on kehittää nuorten kulttuurillisia valmiuksia, vahvistaa nuorten identiteettiä sekä tarjota nonformaali oppimisympäristö. Nonformaali oppiminen on muodollisen koulutusjärjestelmän ulkopuolella tapahtuvaa vapaaehtoisuuteen perustuvaa organisoitua toimintaa.</p> <p>Opinnäytetyössämme tutkimme Euromance -leirin vaikutusta nuorten nonformaaliin eli epäviralliseen oppimiseen. Päädyimme yhteispäätöksestä kvalitatiivisiin menetelmiin. Aineiston keruun suoritimme Euromance -leirille osallistuneille suomalaisille lähettämillämme kyselylomakkeilla. Vastauksia saimme takaisin todella vähän, mutta silti tutkimuksemme onnistui.</p> <p>Työmme osoittaa kansainvälisen poikkitaiteellisen leirin toimivan oivallisena nonformaalin oppimisen ympäristönä. Oppimista tapahtuu monella eri tasolla ja monella eri tavalla. Nuoret oppivat esimerkiksi uusia lauluja, mutta myös uusia sanoja vieraista kielistä. Tekemällämme kyselyllä selvitimme myös, että leiri toisaalta rikkoi, mutta toisaalta myös vahvisti nuorten ennakkoluuloja. Vertaisoppiminen sekä tekemällä oppiminen olivat vahvoja nonformaalin oppimisen tapoja leirillä. Nuoret saivat oppimisen kokemuksia ilman, että he itse edes pyrkivät siihen. Leirillä tapahtui siis hyvin paljon myös informaalia eli arkielämän oppimista.</p>	
Asiasanat kansainvälisyys, nuorisotyö, nonformaali oppiminen, laadullinen tutkimus	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Authors Mari Pikkarainen, Elisa Salmela	Number of Pages 38 + 2
Title Euromance as a nonformal learning environment	
Supervisor(s) Maria Kontinen	
Subscriber and/or Mentor National youth centre Villa Elba, coordinator of international affairs Ritva Saarikettu	
<p>Abstract</p> <p>Is current to do and research multicultural youth work. New learning methods are also searched continuously. Young people and children are the members of future's multicultural societies. Naturally multicultural work is focused on them. National youth centre Villa Elba in Kokkola ordered our thesis. As they wanted we made a thesis about Euromance.</p> <p>Euromance is international camp for young people interested in arts. It is organized by Villa Elba. Young people work for a week in art workshop. With professional teachers young people create and train art performance which is usually played in the centre of Kokkola. Euromance's aim is to develop young people's cultural competences, boost young people's identity and offer nonformal learning environment. Nonformal learning is organized activity out of formal education system and it is based on voluntariness.</p> <p>Our thesis is about Euromance's affect on young people's nonformal learning. Together we decided to use qualitative method in our research. We collected our materials by sending questionnaires to Finnish participants. Our research succeeded although we got only few answers.</p> <p>Our thesis proves international art camp works as a nonformal learning environment. There is learning in many levels and it happens different ways in Euromance. Young people learn for example new songs but also new words from foreign languages. Thesis also proves that at the same time the camp broke and proved young people's assumptions. Learning by doing and learning by watching others were strong methods of nonformal learning in the camp. Young people experienced learning without attempt to it. So there happened also a lot informal learning in the camp.</p>	
Keywords internationality, youth work, nonformal learning, qualitative research	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

JOHDANTO

Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.

1 EUROMANCE -LEIRI	6
1.1 Valtakunnallinen nuorisokeskus Villa Elba	6
Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.	
1.2 Euromance tapahtuma	7
1.3 Platform	8
1.4 Euromancen historiaa	10
1.5 Euromancen tavoitteet	12
1.5.1 Oma kulttuuri tutuksi	12
1.5.2 Identiteetin vahvistamiseen apua	13
1.5.3 Muihin kulttuureihin tutustumista keskustelemalla ja välillä viittoen	14
1.5.4 Rasismin vastustaminen	15
2 EUROMANCE OPETTAJAA	16
2.1 Oppiminen	16
2.2 Oppimisen lajit	17
2.2.1 Formaali oppiminen	17
2.2.2 Informaali oppiminen	17
2.2.3 Nonformaali oppiminen	18
2.2.4 Miksi koulun ulkopuolista oppimista tarvitaan?	18
2.3 Vertaisoppiminen	19
2.4 Tekemällä oppiminen	20
3 MONIKULTTUURINEN NUORISOTYÖ	21
3.1 Monikulttuurisuus	21
3.2 Monikulttuurinen nuorisotyö	21
3.3 Taide välineenä	23
3.4 Miksi monikulttuurista nuorisotyötä tarvitaan?	24
3.5 Monikulttuurisen nuorisotyön haasteet	26
4 TIETOJEN KERÄÄMINEN	27
4.1 Menetelmä	27
4.1.1 Otos	27
4.1.2 Kvalitatiivinen menetelmä	28
4.1.3 Ennakko-oletus	29
4.2 Hyvän tutkimuksen perusvaatimukset	29
4.3 Osallistujien vastaukset	31
4.4 Pohdintaa	33
4.5 Aiemmat tutkimukset	34
5 LOPUKSI	35
LÄHTEET	37
LIITTEET	39

JOHDANTO

Kurssiryhmämme tehdessä opintomatkaa Tornio-Kokkola välille sijoittuviin eri yhteisöpedagogien mahdollisiin työpaikkoihin myös valtakunnallinen nuorisokeskus Villa Elba oli listalla. Elbassa kansainvälisten asiain koordinaattori esitteli Elban toimintaa. Kansainvälisten asian koordinaattori tarjosi myös mahdollisuutta suorittaa kansainvälisen ja monikulttuurisen toiminnan kehittämisprojekti, siihen liittyvä harjoittelu sekä opinnäytetyö Villa Elbassa. Tartuimme tilaisuuteen. Opinnäytetyön aihetta miettiessä on syytä muistaa seuraavat kolme asiaa: aiheen kiinnostavuus tai toisin sanoen omat mielenkiinnon kohteet, aiheen ajankohtaisuus sekä opinnäytetyön hyödyllisyys. Aihe kiinnosti meitä heti, sillä suuntaudumme molemmat kansainvälisen nuorisotyön kentälle. Aihe oli myös meille molemmille täysin uusi tuttavuus ja Kokkola ennestään lähes tuntematon kaupunki, joten halusimme lähteä kokeilemaan kesäksi jotain haastavaa ja uutta.

Opinnäytetyömme aihe on erittäin ajankohtainen. Monikulttuurisen nuorisotyön tekemiseen etsitään jatkuvasti uusia menetelmiä ja aiheemme esittelee yhden niistä. Myös vaihtoehtoisten opetustapojen kehittäminen on jatkuvaa. Opinnäytetyömme hyödyttää monikulttuurisen nuorisotyön tekijöitä, itseämme sekä tietysti Villa Elbaa, joka pyysi meitä tutkimaan Euromance -leiriä. Euromance on kansainvälinen nuorten kulttuuritapahtuma. Sen voi määritellä myös kansainväliseksi nuorisotapaamiseksi, jonne on osallistunut nuoria ympäri Suomen sekä useista eri Euroopan maista.

Esittelemme heti aluksi opinnäytteessämme tietysti itse Euromance tapahtuman, sekä siihen liittyvät toimijat. Kokkolassa toimiva valtakunnallinen nuorisokeskus Villa Elba on järjestänyt Euromance -leirin vuodesta 1991 lähtien yhteistyössä eri tahojen kanssa. Villa Elba kuuluu kansainväliseen epäviralliseen Platform -verkostoon, ja Euromance on osa Platformin toimintaa, joten pidämme tärkeänä ja olennaisena esitellä Villa Elban lisäksi myös Platform –verkoston. Platform –verkosto oli meille uusi tuttavuus, joten mielestämme on hyvä selventää ja kertoa mikä se on ja kuinka upean mahdollisuuden se antaa nuorille kokea asioita monikulttuurisessa ympäristössä. Samassa luvussa käymme läpi, sekä pohdimme opinnäytetyömme tekoa ohjanneita

Euromance tapahtumalle asetettuja tavoitteita. Käytämme apunamme aiheeseen liittyvää kirjallisuutta.

Saimme opinnäytetyömme myötä tutustua moniin uusiin käsitteisiin, ja nonformaali eli ei-muodollinen oppiminen on yksi niistä. Tarkastelemme Euromancea juuri nonformaalina oppimisympäristönä. Käymme läpi eri oppimislajit omassa luvussaan. Avaamme nonformaalin oppimisen käsitteen lisäksi formaalin sekä informaalin käsitteet helpottaaksemme nonformaalin oppimisen käsitteen ymmärtämistä. Esittelemme toisessa luvussa formaalin, nonformaalin ja informaalin oppimisen lisäksi vertaisoppimisen sekä tekemällä oppimisen. Neljännessä luvussa, jossa käsitellään kyselyidemme tuloksia, pohdimme vastausten avulla miten nonformaali, vertais- sekä tekemällä oppiminen ilmenevät Euromance -leirillä. Käytämme opinnäytetyössämme itsellemme tutuksi tullutta nonformaali oppiminen sanaa, koska ei-muodollinen kuulostaa mielestämme kömpelöltä.

Suomessa monikulttuurisesta nuorisotyöstä puhuttaessa tarkoitetaan Suomessa tehtävää maahanmuuttajanuorten kanssa tehtävää työtä, mutta tässä työssä tarkoitamme sillä suomalaisnuorten ja heidän kykyjensä ja tapojensa tukemista monikulttuurisessa yhteiskunnassa. Euromance tapahtuma on hyvä esimerkki Suomessa tehtävästä monikulttuurisesta nuorisotyöstä. Monikulttuurisuutta käsittelevässä luvussa tuomme esille syitä monikulttuurisen nuorisotyön tärkeydestä. Mielestämme Euromance on hyödyllinen työväline monikulttuurisen nuorisotyön tekemiseen taideteemallisten työpajojensa vuoksi. Pohdimme hieman teorian avulla taiteen hyviä puolia nuorten kanssa tehtävän työn välineenä.

Viimeisessä luvussa ennen lopullista pohdintaa avaamme teorian avulla tutkimusmenetelmämme sekä siihen liittyvät asiat, muun muassa hyvän tutkimuksen vaatimukset. Esittelemme myös kyselymme tulokset. Käytimme opinnäytetyössämme kvalitatiivista menetelmää. Kyselyiden avulla halusimme saada vastauksen kysymykseen: ”Onko Euromance tapahtumalla vaikutusta nuorten nonformaalin oppimiseen?”.

1 EUROMANCE LEIRI

Heti aluksi haluamme esitellä Kokkolassa toimivan, monikulttuurisen nuorisotyön uranuurtajaorganisaation, Euromancen järjestäjän, valtakunnallisen nuorisokeskus Villa Elban. Sen jälkeen kerromme mikä on Euromance.

Verkosto nimeltään Platform liittyy olennaisena osana Euromanceen sekä nuorisokeskus Villa Elbaan ja tässä luvussa selviää miksi. Euromance tapahtuma on järjestetty jo monena vuonna, joten haluamme kertoa jo tässä ensimmäisessä luvussa myös hieman Euromancen historiasta. Luvun lopuksi esittelemme Euromance -leirin tavoitteet ja pohdimme niiden tärkeyttä kirjallisuutta apuna käyttäen.

1.1 Valtakunnallinen nuorisokeskus Villa Elba

Euromance -leirin järjestäjä, Villa Elba, on opetusministeriön valvoma ja rahoittama Kokkolan kaupungin omistama valtakunnallinen nuorisokeskus. Nuorisokeskus on erikoistunut kansainväliseen nuorisotyöhön. Vuonna 1991 perustetun Villa Elban tavoitteena on kehittää nuorisotyössä käytettäviä menetelmiä, toimia nuorten taitoja edistävänä keskuksena ja mahdollistaa nuorten matkustamisen kotimaassa ja ulkomailla. Keskus toimii Suomen nuorisotyölain alaisena.

Nuorisokeskuksen tavoitteena kansainvälisen työn saralla on tarjota nuorille mahdollisuuksia oppia monikulttuurisessa ympäristössä sekä löytää heidän vahvuutensa ja kykynsä kansainvälisen toiminnan kautta.

Villa Elban työ pohjautuu kansainvälisiin leireihin sekä ohjelmiin, koulutuksiin, työharjoitteluihin ja nuorten vapaaehtoistyöhön, tiedotukseen ja projekteihin sekä EVS eli European Voluntary Service (Eurooppalainen Vapaaehtoispalvelu) työhön. Villa Elbassa on tilat leirien, seminaarien ja tapaamisten järjestämiseen. Villa Elbassa toimii myös lapsille ja nuorille luontokasvatusta ja toimintaa järjestävä Luontokoulu.

1.2 Euromance tapahtuma

Vuodesta 1991 on Villa Elba yhteistyössä Kokkolan kaupungin nuorisopalveluiden kanssa järjestänyt kansainvälisen Euromance kulttuuritapahtuman, joka on useana vuonna kerännyt runsaasti nuoria ympäri Suomen ja useista Euroopan maista. Viikon mittaisella Euromance -leirillä eri kulttuureista tulleet nuorisoryhmät ja ryhmien ohjaajat ovat saaneet osallistua työpajoihin, joiden tuotokset on esitetty leirin päätyttyä yleisölle poikkitaiteellisen esityksen muodossa. Leirin aikana luotu esitys on aina koottu musiikin ympärille, mutta vuosien varrella mukana ovat olleet myös tanssin, teatterin, kuvataiteen, multimedian, ympäristötaiteen sekä luovan kirjoittamisen työpajat.

Näimme ja koimme Euromance tapahtuman läheltä. Olimme mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa Euromance -leiriä ollessamme kolme kuukautta harjoittelussa nuorisokeskus Villa Elban kansainvälisellä osastolla. Harjoittelu oli osa kansainvälisen ja monikulttuurisen toiminnan kehittämisprojektia. Itse Euromance -leirin suunnittelu ja toteutus oli projektimme. Leirillä olimme Suomen ryhmän ohjaajia ja vastasimme monista käytännön asioista, kuten majoituksesta. Harjoittelumme ohjaajana toimi Villa Elban kansainvälisten asiain koordinaattori. Saimme paljon arvokasta tietoa ja kokemusta suomalaisten nuorten kykyjen ja tapojen tukemiseksi monikulttuurisessa yhteiskunnassa tehdystä monikulttuurisesta nuorisotyöstä. Vaikka emme käyttäneetkään havainnointia varsinaisesti tutkimuksemme menetelmänä, seurasimme silti Euromance -leirin ajan nuorten käytöstä ja kyselimme, miltä tuntuu työskennellä monikulttuurisen ryhmän kanssa.

1.3 Platform

Vuonna 1986 perustettu eurooppalainen nuorisoyhteistyöverkosto Platform koostuu yli kahdestakymmenestä Euroopan maan nuorisokeskuksesta. Kaikki mukana olevat maat edustavat alueellista tai valtakunnallista nuorisotyötä. Verkoston tavoitteena on edistää nuorten kansainvälistä liikkuvuutta ja ehkäistä nuorten syrjäytymistä yhteiskunnassa. Tavoitteiden toteuttamiseksi Platformin jäsenet järjestävät leirejä sekä muita nuoriso-ohjelmia. Euromance on yksi Platformin aktiviteeteista. Euromance -leirin muiden maiden osallistujat etsitään Platform verkoston kautta. Verkoston jäse-

net ovat pääosin samoja vuodesta toiseen. Tästä johtuen Euromance tapahtumassa oli tänäkin vuonna sekä suomalaisia että ulkomaalaisia nuoria, jotka ovat olleet mukana leirillä ainakin kerran aikaisemmin.

Informaali eli epävirallinen Platform-verkosto tarjoaa pääasiassa 13-30-vuotiaille nuorille, nuorisoryhmille ja nuoriso-organisaatioille mahdollisuuden suunnitella ja toteuttaa omaa kansainvälistä vaihtotoimintaa yhdessä muiden samanlaisten Platform-alueen ryhmien kanssa. Verkoston jäsenillä on mahdollista luoda ja toteuttaa erilaisia nuorisoprojekteja, ryhmänjohtajien ja nuorisoryhmien vaihtoja, opintovierailuja sekä seminaareja. Tällainen yhteinen toiminta on kasvanut ja sitä voi rahoittaa joko EU:n nuorisotoimintaohjelman, kansainvälisten tai kansallisten rahoituskanavien kautta. Lisäksi Platform-jäsenet tekevät yhteistyötä vaikuttaakseen nuorisopolitiikkaan ja sen ongelmakohtiin.

Platform toimii maakuntien, alueiden, kuntien sekä kaupunkien välillä ja joissakin tapauksissa toiminta-alueena on koko maa. Jokainen mukana oleva alue on nimennyt organisaation, joka vastaa Platform -verkostoyhteistyöstä. Suomessa toimiva alue on Länsi-Suomen lääni ja verkostoyhteistyöstä sekä käytännön asioista vastaava organisaatio on nuorisokeskus Villa Elba. Suomessa järjestettävät Platform-verkoston alaisuuteen kuuluvat leirit sekä muut Platformin aktiviteetit järjestyvät siis Villa Elban kautta. Leirien osalta Villa Elba vastaa tiedottamisesta ja nuorten matkajärjestelyistä sekä ottaa vastaan leireille haluavien nuorten ilmoittautumisia. Myös Villa Elbassa järjestetään Platform-leirejä, kuten Euromance. Ollessamme harjoittelussa Villa Elbassa, perehdyimme Platformin toimintaan markkinoimalla leirejä, lähettämällä nuoria kansainvälisiin vaihtoihin ulkomaille sekä hoitamalla ilmoittautumisia.

Platform-verkoston tarjoamat kesäleirit ja nuorisovaihdot ovat toiminnallisia ja kestävät yleensä noin viikon. Niiden tavoitteena on tarjota nuorille oppimiskokemuksia kansainvälisessä ympäristössä, jossa nuorten toivotaan löytävän omat vahvuutensa ja kykynsä sekä uusia kiinnostuksen kohteita ja harrastuksia. Leirien ja nuorisovaihtojen teemat vaihtelevat urheilusta eri taiteenlajeihin ja jopa tieteisiin. Leireistä suurin osa järjestetään kesäisin joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. Nuorisovaihtoja taas on tarjolla ympäri vuoden. Vuosittain Platform-verkoston tarjoamille leireille ja nuorisovaihtoihin osallistuu 1300-1800 nuorta koko verkoston alueella. Suomessa leireille

ja nuorisovaihtoihin osallistuu 300-600 nuorta vuodessa. Euromancen osallistujamäärä vuonna 2010 oli lähemmäs sata, mukaan lukien ryhmien ohjaajat sekä opettajat.

Leirien järjestäjillä on runsaasti kokemusta kansainvälisestä nuorisotyöstä. Leireillä noudatetaan yhteisiä Platformin sääntöjä, jotka myötäilevät pitkälti Platformin tavoitteita kuten keskinäistä kunnioittamista ja suvaitsevaisuutta. Sääntöjen keskeisiä teemoja leireillä ovat muun muassa turvallisuus, luotettavuus, riskien hallinta, päihtetömyys sekä avoimuus. Avoimuudella tarkoitetaan, että kuka tahansa nuori voi osallistua Platformin leirille. Leireillä on eri maista tulleiden ryhmien mukana täysi-ikäinen ohjaaja tai ryhmän vetäjä. Platform-leirit ovat turvallinen ja helppo tapa saada kansainvälistä kokemusta ja uusia eurooppalaisia ystäviä.

Leireihin osallistujat maksavat itse matkansa kotipaikkakunnaltaan leiripaikalle sekä osallistumismaksun (yleensä 100-300 €). Lisäksi osallistujilta vaaditaan matkavakuutus. Kaupunkien ja kuntien nuorisotoimistot saattavat antaa tukea osallistumiskustannuksiin. Platform-verkoston leiritoiminnan rahoitus vaihtelee riippuen ohjelmien järjestäjistä. Joissakin maissa kunnat tai maakunnat tukevat omia ohjelmiaan, joissakin koko ohjelman rahoitus kerätään osallistumismaksuista. Euromancen rahoitus saadaan Kokkolan kaupungin ja Opetusministeriön avustuksista sekä osallistumismaksuista. Joinakin vuosina myös Kokkolan lähialueen kulttuurirahastot ovat osallistuneet Euromance -leirin rahoittamiseen. (Platform-Network 2011; Villa Elba 2011; Grönberg 2009.)

1.4 Euromancen historiaa

Vuonna 1991 Kokkolan nuorisopalvelut (silloinen nuoriso-osasto) aloitti kansainvälisen nuorisotoiminnan Kokkolassa. Kokkolalaisille nuorille haluttiin antaa mahdollisuus tutustua uusiin ihmisiin ja kulttuureihin kansainvälisessä ympäristössä. Samaisena vuonna Villa Elbassa järjestettiin ensimmäinen Euromance -leiri, johon osallistui yhteensä 47 nuorta Suomesta, Ranskasta, San Marinosta sekä Itävallasta.

Ensimmäisen Euromance tapahtuman innoittamana järjestettiin se myös seuraavana vuonna. Teemana oli silloin luonto ja seikkailu. Nuoria saapui leirille kolmesta Euroopan maasta. Viikon aikana nuoret vaelsivat, meloivat ja purjehtivat tutustuen samalla toisiinsa ja uusiin kulttuureihin.

Vuonna 1994 järjestyksessään neljäs Euromance keräsi noin 60 nuorta Suomesta, San Marinosta, Italiasta, Englannista ja Luxemburgista Kokkolaan kesän lopulla. Tapahtuman aikana nuoret hioivat Steam Machine nimistä nuorisomusikaalia, jonka ensi-ilta pidettiin tapahtuman lopussa Kokkolan keskustassa. Ensiesityksen jälkeen suomalaiset, luxemburgilaiset ja englantilaiset nuoret jatkoivat musikaalin työstämistä ja esittivät sitä myös Englannissa ja Luxemburgissa. Musikaali tehtiin viikon aikana musiikin, teatterin, tanssin, video- ja kuvataiteen työpajoissa.

Euroopan Unioniin liittyminen ja sen sosiaalirahaston rahoittamat hankkeet lisäsivät paljon kansainvälisen nuorisotoiminnan mahdollisuuksia. Aktiivinen monikulttuurinen nuorisotyö Kokkolassa lisääntyi entisestään.

Vuoteen 2005 asti Euromance tapahtuma järjestettiin erilaisissa muodoissa. Tapahtuma koostui esimerkiksi useista taidetyöpajoja sisältävistä leireistä tai se pidettiin useilla paikkakunnilla.

Vuodesta 2005 vuoteen 2010 Euromancen rakenne on ollut sama. Nuoria on tullut useista eri maista Kokkolaan viikoksi työstämään, usein työpajojen opettajien etukäteen suunnittelemaa, esitystä. Alustavasti suunniteltua ja usein valmiiksi käsikirjoitettua esitystä on harjoiteltu ja muokattu taidetyöpajoissa ammattilaisten opettajien avustuksella. Euromance tapahtuman teemat ovat vaihdelleet eurooppalaisuudesta menneisyyden myytteihin. Esityksessä on kuitenkin aina ollut mukana jollain tavalla Romeo ja Julia –tyylinen rakkaustarina.

Euromance tapahtuma on siis järjestetty jo 19 kertaa. Euromance on yhtä vanha kuin Villa Elba. Tapahtuman nimi ei alussa ollut Euromance. Nimi kehittyi vuosien saatossa, kun alusta asti mukana olleet järjestäjät huomasivat jokaisella leirillä muodostuvan ainakin yhden romanssin eurooppalaisten nuorten välille. Näin taiteesta kiin-

nostuneiden nuorten kansainvälisen leirin nimeksi muotoutui EU-romance (EU-romanssi).

Vaikka Euromancen rakenne on vuosien varrella vaihdellut, on Euromance lähes aina rakentunut eri taiteenlajien ympärille. Yhteisen äidinkielen puuttuessa taiteet ovat oiva nuorisotyön väline, sillä esimerkiksi musiikki itsessään on jo maailmanlaajuinen kieli. Taiteiden merkityksestä ja tärkeydestä nuorille ja nuorisotyön välineenä lisää kolmannen luvun kolmannessa alaluvussa. Rakenteen muutoksista huolimatta on Euromancella vuodesta toiseen ollut myös kulttuurien välisen kasvatuksen näkökulma ja siihen tähtäävät tavoitteet asetettuina.

1.5 Euromancen tavoitteet

Taatakseen laadukkaan tapahtuman nuorille, jo ensimmäisestä Euromancesta lähtien leirin parissa työskennellyt työryhmä on asettanut tapahtumalle Villa Elban omia tavoitteita myötäilevät tavoitteet. Jokaisessa Euromancessa on ollut tavoitteena antaa nuorille mahdollisuus oppia vieläkin enemmän omasta kulttuuristaan ja kehittää omaa identiteettiään, tutustua muihin kulttuureihin, kehittää omaa kielellistä osaamistaan, kannustaa rasismiin vastaisuuteen ja tarjota nonformaali oppimisympäristö. Seuraavaksi pohdimme hieman teorian avulla tavoitteiden merkityksiä.

1.5.1 Oma kulttuuri tutuksi

Kaikki Euromance -leirin tavoitteet ovat erittäin tärkeitä, mutta mielestämme yksi tärkeimmistä on antaa nuorille mahdollisuus oppia lisää omasta kulttuuristaan. Tavoite täyttyy varmasti parhaiten suomalaisten nuorten kohdalla, koska he pääsevät seuraamaan eri kulttuureista tulevien ihmisten käyttäytymistä omassa kulttuurissaan. Mutta myös ulkomaalaiset nuoret oppivat omasta kulttuuristaan vieraillessaan kansainvälisellä Euromance -leirillä Suomessa. He voivat vertailla omaa kulttuuriaan suomalaiseen kulttuuriin ja tulla tällä tavoin tietoisemmaksi omasta kulttuuristaan. Voimme itsekkin sanoa kokemuksesta, että olemme tulleet enemmän tietoiseksi oman

kulttuurimme tavoista ja arvoista ollessamme tekemisissä muiden kulttuurien kanssa. Kulttuurienväliseen kanssakäymiseen ja kansainväliseen toimintaan kuuluu erittäin olennaisena osana ihmisarvon kunnioittaminen. Ihmisarvon kunnioittaminen alkaa siitä, että tunnistetaan oman kulttuurin olemassaolo yhtenä muiden moninaisten kulttuurien joukossa. On tunnettava omat arvonsa voidakseen hyväksyä ja kunnioittaa toisen arvoja. Suvaitsevaisuus ei ole vain välinpitämättömyyttä, niin kuin joissakin yhteyksissä mielletään. Suvaitsevaisuus on ennen kaikkea kunnioittamisen kykyä: kykyä kunnioittaa toista ihmistä tasavertaisena ja arvostettavana, vaikka toisella olisi-kin eri uskonto, ihonväri, puhekieli, seksuaalinen suuntautuneisuus tai kansalaisuus. Suvaitsevainen ihminen ei tuomitse, pilkkaa eikä sorra lähimmäistään vaan hänellä on ennen kaikkea käsitys siitä, että erilaisuus kuuluu kaikkeen elämään ja että erilaisuus on rikkautta. Kenties tärkein syy suvaitsevaisuuden edistämisen välttämättömyyteen on väkivaltaisuuden estäminen. Väkivallan ja sotien seurauksena inhimillinen kärsimys on niin valtavaa ja se jättää niin pitkäaikaisen historiallisen jäljen, että niiden estämiseksi tulisi kansakuntien tehdä kaikki voitavansa. (Cantell (toim.) 2000; Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry. 2000, 47; Pitkänen (toim.) 1997, 99-101; Wahlström 1996, 102.)

Muiden kunnioittamisen lisäksi omien arvojen ja oman kulttuurin tunteminen on tärkeää, kun haluaa kertoa ulkomaalaisille omasta maastaan. Nuoret ovat innokkaita vertailemaan maitaan ja kulttuureitaan. Ulkomaalaisten kertoessa jotain omasta kulttuuristaan, suomalainen nuori miettii miten kyseinen asia on Suomessa. Tälläkin tavoin oman kulttuurin tuntemus lisääntyy. Euromance -leireillä on aina pidetty kansainvälinen ilta, jossa jokainen maa on saanut esitellä omaa kulttuuriaan. Pystyäkseen esittelemään kulttuuriaan, on sitä tunnettava edes vähän.

1.5.2 Identiteetin vahvistamiseen apua

Identiteettikriisin vaativimmassa vaiheessa kamppaileva 12-17-vuotias on helppo saada mukaan erilaisiin houkutuksiin, kuten varasteluun. Omaan itseään etsivät nuoret saavat hyvin helposti negatiivisia vaikutteita, kuten rasistisia aatteita. Globaalistu-

vassa maailmassa on erittäin tärkeää tukea nuoren identiteetin kehitystä ja auttaa nuorta toimimaan monikulttuurisessa ympäristössä.

Oppimisen kokemukset vaikuttavat yksilön identiteettiin. Oppimisella voidaan tarkoitaa jopa yksilön maailmankuvan muutosta. Maailmankuvan keskeinen osa on minäkuva eli ihmisen käsitys itsestään. Identiteetti on se osa minäkuvasta, joka vastaa kysymyksiin kuka minä olen ja mihin ryhmiin haluan tai haluaisin kuulua. Identiteetti on suhteellisen pysyvä, mutta sen kehittyminen ja uudelleen määrittely on elämäntaitainen prosessi. Sen perusta ovat varhaiset samaistumiskohteet: vanhemmat ja muut kasvuympäristön tärkeät ihmiset. Identiteettiin vaikuttavat muun muassa yksilön koulut, työpaikat sekä harrastukset. (Repo-Kaarento 2007, 22-23; Kemppinen 1999, 100.) Euromance -leirillä nuoret voivat toimia oman harrastuksen parissa tai kokeilla jotain uutta ja kokeilun kautta löytää itselleen uuden harrastuksen. Vuonna 2010 leirillä mukana olleet nuoret valitsivat suurimmaksi osaksi työpajoista itselleen tutun alueen. Enemmistöllä nuorista oli aiempaa kokemusta valitsemastaan taiteesta. Mukana oli kuitenkin heitäkin, joilla ei ollut aiempaa kokemusta eli jotka kokeilivat itselleen aivan uutta lajia. Euromanceen osallistuakseen ei tarvinnut olla mitään kokemusta mistään työpajasta. Silti kaikki, kokeneet ja kokemattomat, olivat kuitenkin samalla lähtöviivalla esitystä harjoiteltaessa.

1.5.3 Muihin kulttuureihin tutustumista keskustelemalla ja välillä viittoen

Jotta nuoret saisivat mahdollisimman paljon irti kulttuurienvälisistä kohtaamisista, on heidän osattava kieliä jonkin verran. Usein yhteisen kielen puuttuessa myös vaihtoehtoinen kommunikointi käsien ja kuvien avulla onnistuu. Nuorisovaihtoissa kielenä toimii englanti. Suomen peruskoulujen opetussuunnitelmaan sisältyy runsaasti englannin kielen opintoja, mutta varsinkin nuorilta puuttuu monesti rohkeus käyttää kielitaitoaan ja puhua englantia. Voimme itse omien kokemustemme kautta kertoa, että vain asettamalla itsensä tilanteisiin, joissa on pakko käyttää kielitaitoa, rohkeus puhua lisääntyy. Nuorten tutustuminen muihin kulttuureihin onnistuu parhaiten viettämällä aikaa yhdessä ja keskustelemalla, esittämällä kysymyksiä ja pohtimalla kulttuurien välisiä eroja.

Eri kulttuureihin tutustuminen helpottaa yksilön toimimista monikulttuurisessa ympäristössä. Kestävä kansainvälinen kanssakäyminen edellyttää uudenlaista osaamista. Ei enää riitä, että osaamme pinnallisesti noudattaa kirjasta lukemiamme ohjeita siitä, miten eri kulttuureissa tervehditään, syödään tai neuvotellaan. On osattava kommunikoida toisen kanssa niin, että viesti menee perille sellaisena kuin sen on tarkoittanut. On myös osattava kuulla toista oikein ja ymmärtää, mitä toinen tarkoittaa. (Vartia 2009.)

1.5.4 Rasismin vastustaminen

”EYC määritteli rasismia vuonna 1983: rasismin määrittely yleispätevällä tavalla ei ole helppoa, mutta rasismi voidaan kuvailla yhden ryhmän toista kohtaan harjoittamaksi syrjinnäksi, joka perustuu ihmisryhmien fyysisiä ominaisuuksia koskeviin ennakkoluuloihin. Rasismi on yritys luoda vääränlaisia jakoja ihmisrodun sisälle ilman pätevää tieteellistä perustaa ja se perustuu uskomukselle, että on olemassa parempia ja huonompia rotuja. Väitteen hyväksymiseksi täytyy uskoa erilaisten ihmisrotujen olemassaoloon”. (Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry. 2000, 39.)

Maailman globaalistuessa rasismille ei ole enää sijaa. Tulevaisuuden yhteiskunnan jäsenissä, nykyajan nuorissa, on mahdollisuus. Jos heidät opetetaan nyt jo suvaitsevaisiksi, on maailma tulevaisuudessa parempi paikka. Suvaitsevaisten suomalaisten on helpompi liikkua maailmalla ja ulkomaalaisten tulla suvaitsevaiseen maahan.

Myös Hoikkala ja Sell (2007, 115-130.) kannustavat kitkemään rasismin nuorista. Heidän mukaansa monikulttuurinen nuorisotyö ymmärretään Suomessa monesti työnä maahanmuuttajanuorten parissa. Monikulttuurisuus ei kuitenkaan merkitse vain vähemmistö- ja maahanmuuttajanuorten onnistunutta integroimista, vaan se edellyttää toimintaa valtaväestön nuorten kanssa. Jos valtaväestöä edustavien nuorten ennakkoluuloisiin asenteisiin ei tartuta eikä heidän valmiuksiaan toimia monikulttuurisessa yhteiskunnassa tueta, on mielekkään integraation vaikea, jopa mahdoton, toteutua.

2 EUROMANCE OPETTAA

2.1 Oppiminen

Oppiminen on perustava inhimillinen toiminto. Oppimisella tarkoitetaan kokemuksen aiheuttamaa, suhteellisen pysyvää käyttäytymisen tai tietojen, taitojen ja tunnereaktioiden muutosta. Muutos ilmenee joko sillä hetkellä, kun oppimista tapahtuu tai myöhemmin käyttäytymisen muutoksena. Oppimisen vastakohtia ovat tilanteesta toiseen samanlaisena pysyvät reagointi, käyttäytyminen tai käyttäytymisen potentiaalit eli tiedot, taidot ja tunnereaktiot. Oppimalla ihminen vapautuu ympäristönsä ja fysiologiansa asettamista reagoinnin ja sopeutumisen rajoista ja oppimisen välityksellä ihmiselle kehittyvät kyvyt ja taidot hallita omaa toimintaansa ja ympäristöään. (Kuusinen (toim.) 1997, 24-30.) Oppiminen näkyy monenlaisina saavutuksina: ihminen on oppinut esimerkiksi lentämään ja lennätteleämään kappaleita avaruuteen. Euromancessa nuoret voivat oppia kaikkea uusista tanssiliikkeistä uusiin kulttuureihin.

Opimme koko ajan ja läpi elämämme sekä ihmisyksilöinä että lajina. Osa oppimisesta on tiukan kontrolloitua, osa pikemmin muun toiminnan ohella syntynyt hauska sivutuote. Euromancessa tapahtuu oppimista monella eri tavalla. Leirin tavoitteissa on jo mainittu nonformaali oppiminen, mutta monenlaista oppimista tapahtuu ilman tavoitteita. Tutkimme opinnäytteessä pienen kvalitatiivisen tutkimuksen avulla Euromance-leirin vaikutusta nuorten nonformaaliin oppimiseen, ja että tapahtuuko nonformaalia tai toisin sanoen epävirallista oppimista yleensäkin. Tavoitteellisen nonformaalisen oppimisen lisäksi havaitsimme tapahtuvan informaalia oppimista, vertaisoppimista sekä tekemällä oppimista, joten haluamme teorian avulla tarkastella niitäkin.

2.2 Oppimisen lajit

Helpottaaksemme nonformaalin eli epävirallisen oppimisen ymmärtämistä määrittelemme seuraavaksi nonformaalin oppimisen lisäksi myös formaalin sekä tietysti in-

formaalin oppimisen teorian avulla.

Formaalia eli muodollista opetusta on toteutettu jo vuosituhansien ajan. Sillä tarkoitetaan ylipäänsä instituutioiden järjestämää opettajajohtoista koulutusta, joka tähtää oppilaiden tutkinnon suorittamiseen. Oppimisen muoto ja usein sisältökin on tarkoin rajattu. Oppiminen perustuu ennalta määrättyyn opetussuunnitelmaan ja on sidonnainen aikaan ja paikkaan. Formaalin oppimisen seuraamiseen on luotu erilaisia mittaritietoja, joilla pystytään seuraamaan oppimisen toteutumista. Tutuimpia näistä ovat varmasti kokeet ja tentit, joilla voidaan verrata yksilöiden oppimista suhteessa yleisiin aihekohtaisiin tavoitteisiin. Oppiminen tunnustetaan usein todistuksella, jossa määritellään, mitä ja minkälaisin arvosanoin on opittu. (Kiilakoski 2008.)

Kahden järjestetyn toiminnan, formaalin ja nonformaalin, ulkopuolella on informaali oppiminen eli arkipäivän oppiminen. Toisinaan puhutaan myös satunnaisoppimisesta. Tällöin oppiminen tapahtuu usein huomaamattomasti, jonkin toisen toiminnan tuotteena. Esimerkiksi tietokonepelejä pelatessa tulee oppineeksi englantia tai urheiluseurassa voi oppia ryhmätaitoja. Tietysti myös informaalia oppimista tapahtuu Euroromancen aikana. Esimerkiksi espanjalainen nuori voi oppia huomaamattaan suomenkielisen sanan.

Usein sanasta nonformaali oppiminen tulee ensimmäisenä mieleen koulussa tapahtuva oppiminen. Usein myös oppimisesta puhutaan niin kuin sitä tapahtuisi vain koulutusjärjestelmän puitteissa. Muodollisen koulutusjärjestelmän ulkopuolella on paljon oppimiseen tähtäävää toimintaa, joka on organisoitua. Nonformaalia eli ei-muodollista oppimista voi tapahtua esimerkiksi nuorisotyössä, järjestöissä, erilaisten ohjattujen harrastusten parissa sekä työelämässä. (Seminaari – Nonformaali oppiminen – Happiwiki 2010; Kiilakoski 2008.) Tässä tapauksessa nonformaalia oppimista tapahtuu kansainvälisellä nuorten leirillä, jossa opitaan monia asioita ilman tenttejä ja varsinaisia opetussuunnitelmia, mutta kuitenkin tarkoin mietittyjen tavoitteiden puitteissa. Nonformaalissa oppimisessa painopiste on usein koululaitosta enemmän jonkin taidon oppimisessa. Nonformaalista oppimisesta käytetään joskus myös nimitystä kansalaisoppiminen.

Viime vuosina EU:n taholta on alettu korostaa nonformaalin eli epävirallisen oppimisen merkitystä virallisten koulutusjärjestelmien ohella. Elinikäisen eli koko elämän käsittävän oppimisen tarve on viime vuosina osoittanut, että tarvittavat tiedot ja taidot voidaan omaksua sekä virallisessa, että vapaamuotoisemmassa epävirallisessa oppimisympäristössä. Nonformaalia oppimista ei yleensä arvosteta tarpeeksi sillä verukkeella, että se ei ole niin sanotusti oikeaa oppimista. Epävirallinen oppimismalli voi kuitenkin joskus olla parempi ja hyödyllisempi vaihtoehto. Epävirallisen oppimisen hyöty piilee valtaosin siinä, että se on luonteeltaan vapaaehtoista, usein itse organisoitunutta ja joustavaa, se tarjoaa monipuolisesti osallistumismahdollisuuksia, sallii erehtymisen ja on läheisemmin sidoksissa nuorten kiinnostuksiin ja pyrkimyksiin. Myös muita heikommassa asemassa olevien nuorten sopeutuminen oppimistilanteeseen on yksi nonformaalin oppimisen eduista. (Euroopan komission valkoinen kirja 2001, 33 – 35.)

2.2.4 Miksi koulun ulkopuolista oppimista tarvitaan?

Koulun ulkopuolella oppimisessa ihmisillä on monesti suurempi motivaatio ja motivaation myötä oppimistulokset paranevat. Koulun ulkopuolella tapahtuvan kulttuurien välisen kasvatuksen päämäärät ovat samoja kuin koulun harjoittaman kasvatustyön. Suurimmat erot ovat metodeissa eli menetelmissä ja kasvatustyön tekijöissä. Erityisen tärkeän oppimisen areenan muodostavat erilaiset yhteistoiminnan muodot, joissa on mahdollisuus toimia saman ikäryhmän kanssa keskenään. Koulun edustaman kurin ja kontrollin ulkopuolella aukeaa laaja kulttuurinen maisema, jossa on mahdollista kokeilla erilaisia identiteettejä ja suhtautumistapoja. Erityisesti itselle vieraiden kulttuurien kohtaaminen on nähty keskeiseksi. Tämän tuottama oppiminen menee syvälle omien uskomusten rakenteisiin. Se pakottaa kysymään, mitkä toimintamallit omassa kulttuurissamme ovat hyviä ja mitä ehkä kannattaisi muuttaa. On väitetty, että esimerkiksi monikulttuurisuuden suhteen elokuvat ja televisio kasvattavat nykynuorisoa kaikkein eniten. Monikaan ei tunne lähipiirissään aasialaistaustaisia nuoria tai arabeja, mutta näkee heitä viikoittain televisiossa. Nämä roolimallit kasvatavat ja muokkaavat näkemyksiä. Aina televisio ei anna oikeaa kuvaa, joten kulttuurien välisiä kasvokkain kohtaamisia ja yhdessä tekemistä ja toimimista tarvitaan.

Nyky-yhteiskunnassa kansalaisuus edellyttää yhteistyötaitoja, halua liikkua monissa ympäristöissä sekä kykyä reagoida muutokseen. Tämän takia myös oppimisen ympäristöjen tulisi monipuolistua.

Koulun ulkopuolisen oppimisen paikkoja on lukemattomia. Ne ulottuvat populaarikulttuurista tietoverkkoihin ja virtuaalisesta kanssakäymisestä kasvokkain tapahtuviin yhteistyöprojekteihin, kuten esimerkiksi kansainvälisiin nuorisotapaamisiin. (Kiilakoski 2008; Suomen nuorisoyhteistyö Allianssi ry (toim.) 2000, 48-50.)

2.3 Vertaisoppiminen

Kouluissakin käytetään ryhmässä oppimisen menetelmää ja se on todettu hyväksi. Yhdessä tehdessään ryhmän jäsenet voivat tukea toisiaan ylittämään tosiasiallisen kehitystasonsa. Ryhmä vahvistaa oppimismotivaatiota, jos ryhmällä on yhteinen tavoite, jota kohti kaikki ponnistelevat ja jonka saavuttamiseen kaikkia ryhmän jäseniä tarvitaan. Kun oppiminen tuntuu vaikealta, toisten ryhmäläisten tuki kannustaa ja lohduttaa. Vertaisryhmässä jäsenet tuovat omat oppinsa, tietonsa ja kokemuksensa ryhmään, jolloin muut voivat oppia myös ryhmänsä jäseniltä eikä vain opettajalta. (Repo-Kaarento 2007, 24-33.) Saadessaan opettaa toiselle esimerkiksi jonkin tanssi liikkeen, nuorista pystyi aistimaan selvästi onnistumisen kokemuksen tuoman hyvän mielen.

2.4 Tekemällä oppiminen

Tekemällä oppiminen eli toiminnasta oppiminen (englanniksi: learning by doing, learning by action, action learning) on ehkä ensimmäinen ihmisten välinen oppimismenetelmä. Tekemällä oppiminen toimii pienten lasten perusoppimismenetelmänä. Menetelmän ajatuksena on: "Ota mallia ja tee perässä tai tee kokeilemalla yrityksen ja erehdyksen kautta". Oppiminen tapahtuu tekemällä ja osallistumalla. Kysymyksessä ei ole tarkoin määritelty oppimismenetelmä, vaan se on tarkoitettu monenlaisille lähestymistavoille.

Tekeminen on tärkeä keino opetuksen konkretisoinnissa. Kun kokeillaan, harjoitellaan, osallistutaan ja tutustutaan, niin eletään juuri sitä todellisuutta, johon oppimisen tavoite kohdistuu. Konkreettisuuden teho perustuu oppijan omiin kokemuksiin ja tekemisestään (oppimisestaan) saamaan välittömään palautteeseen. Konkreettinen toiminnallisuus on usein ylivoimainen opetusmenetelmä, kun oppimistavoitteina ovat taitojen hankkiminen tai asenteisiin vaikuttaminen. Yleisesti voidaan kuvata, että toiminnalliseen oppimiseen liittyy tekeminen, kokeminen, vuorovaikutus ja yhteistyö, joiden kautta opitaan. (Vuorinen 2001, 65-181.)

Vuorinen puhui tekemällä oppimisen liittyvän lähinnä koulutyöskentelyyn tai työpaikkojen kurssitoimintaan, mutta mielestämme Euromancessakin on kyse juuri tekemällä oppimisesta. Esimerkiksi nuoret hiovat yhdessä työpajan opettajan kanssa aiemmin suunniteltua tanssia ja siinä samalla oppivat tanssin kuviot ja liikkeet. Nuorisotyöntekijöinä ja niin sanottuina käytännön ihmisinä kannustamme nuoria kokeilemaan erilaisia tapoja oppia ja erityisesti tekemällä oppimista.

3 MONIKULTTUURINEN NUORISOTYÖ

3.1 Monikulttuurisuus

Monikulttuurisuutta käytetään usein kuvaamaan monien kulttuurien läsnäoloa ja rinnakkaisuutta. Keskeistä siinä on se, miten yhteiskunnan pluralismi eli kulttuurinen monimuotoisuus otetaan huomioon. Keskeistä monikulttuurisuudessa on myös miten moninaiset arvomaailmat ja vähemmistökulttuurit integroidaan osaksi yhteiskuntajärjestystä. Monikulttuurisuudella tarkoitetaan myös niitä käsityksiä ja käytännön toimenpiteitä, joiden avulla yhteiskunnassa olevien vähemmistöjen tarpeet huomioidaan demokraattisesti. Monikulttuurisuus muotoutuu aina paikallisesti, tietyn maan yhteiskunnallisen ja historiallisen tilanteen mukaan, eikä siitä siis ole yhtä ja oikeaa toteuttamismallia. Monikulttuurisuuden ymmärtäminen on erilaista Suomeen verrattuna esimerkiksi pitkän siirtomaahistorian omaavassa Isossa-Britanniassa. Suomalaista keskustelua monikulttuurisuudesta leimaa se, että se aktivoitui vasta kasvavan maahanmuuton yhteydessä 1990-luvun alussa. (Hoikkala & Sell (toim.) 2007). Meille sa-

na monikulttuurisuus tuo ensimmäisenä mieleen useiden kulttuurien yhtäaikaisen läsnäolon. Kansainväliset nuorisovaihdot ovat todella hyvä esimerkki tästä.

3.2 Monikulttuurinen nuorisotyö

Nuorisotyö on nuorten tarpeisiin ja vapaaehtoiseen osallistumiseen perustuvaa ohjattua ja yhteisöllistä toimintaa, jonka tarkoituksena on sekä auttaa nuoria liittymään yhteiskuntaan, että tarjota nuorille oppimismahdollisuuksia persoonallisuuden, yhteiskunnan ja kulttuurin kehittämiseksi. (Hoikkala & Sell (toim.) 2007, 43)

Monikulttuurinen nuorisotyö voidaan määritellä samalla määritelmällä, kuin perusnuorisotyö. Monikulttuurinen nuorisotyö eroaa vain siinä, että sen toteuttajina tai kohde-ryhminä on useaa eri etnistä alkuperää edustavia nuoria tai toimintaa järjestäviä aikuisia. Monikulttuurisessa nuorisotyössä etniseltä identiteetiltään erilaiset nuoret tai nuorisoryhmät ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Suomalaista monikulttuurista nuorisotyötä kuvaa se, ettei se ole vakiintunut osaksi kansallisen nuorisotoiminnan käytäntöjä. Monikulttuuriselle nuorisotyölle on ominaista projektinomaisuus ja lyhytkestoisuus, mutta tällöin työn jatkuvuus ei ole taattu. (Aaltonen 2007, 118; Hoikkala & Sell (toim.) 2007). Nuorisokeskus Villa Elban tekemä työ on projektinomaista. Euro-mance -leirikin on projekti, mutta se vain on toistunut vuodesta toiseen. Suomessa tarvitaan pelkästään monikulttuuriseen nuorisotyöhön keskittyneitä organisaatioita, jotta työn jatkuvuus voitaisiin taata.

Monikulttuurinen nuorisotyö ei ole pelkästään nuorisotyötä maahanmuuttajanuorten parissa, vaikka se on yksi keskeinen osa monikulttuurisen nuorisotyön kokonaisuutta. Monikulttuurisen nuorisotyön kohde on moninainen. Yhtäältä sen voidaan ajatella kohdistuvan sellaisiin nuoriin, jotka ovat asuneet Suomessa vasta vähän aikaa ja joiden suomen kielen taito on rajallinen. Toisaalta monikulttuurisen nuorisotyön tulee keskittyä tukemaan jo pitkään Suomessa asuneiden tai täällä syntyneiden vähemmistökulttuureja edustavien nuorten kansalaisvalmiuksia ja kansalaisuutta yhdessä suomalaisnuorten kanssa. Monikulttuuriseen nuorisotyöhön sisältyy myös suomalaisnuorten ja heidän kykyjensä ja tapojensa tukeminen monikulttuurisessa yhteiskunnassa. (Hoikkala & Sell (toim.) 2007, 115-116.) Villa Elba tekee kansallisesti ja

kansainvälisesti moninaista nuorisotyötä. Euromance -leiri on työtä suomalaisten nuorten kykyjen ja tapojen tukemiseksi monikulttuurisessa yhteiskunnassa.

Monikulttuurisen nuorisotyön ja kulttuurienvälisen oppimisen perustana on viisi tärkeää kohtaa. Monikulttuurinen nuorisotyö ja kulttuurienvälinen oppiminen perustuvat vastavuoroisuuteen ja vuorovaikutukseen. Erilaiset yksilöt ja ryhmät ovat keskenään tekemisissä ja toteuttavat yhteisesti päättämiään hankkeita. Monikulttuurinen nuorisotyö perustuu myös yhteisvastuuseen, sillä eri ryhmillä on päätösvalta. Työssä ei toimita ainoastaan yhden ryhmän ehdoilla. Yhtenä perustana olevaa kulttuurienvälistä oppimista tapahtuu, kun vaihdetaan kokemuksia. Erilaisia kulttuurisia ja muita taustatekijöitä ei unohdeta, vaan ne hyödynnetään. Samalla otetaan huomioon erilaiset kulttuuriset ja yksilölliset rajoitukset ja toiveet. Neljäs perusta on sosiaalinen kasvu. Kaikille turvataan tasa-arvoiset edellytykset kulttuurisesti ja yhteiskunnallisesti.

Viimeisenä perustana on monikulttuurisen nuorisotyön eräs tärkeimmistä perusajatuksista, ennakoluulojen murtaminen. On oltava valmis arvioimaan omia käsityksiä yhteisten kokemusten valossa ja muuttamaan niitä kertyneen kokemuksen pohjalta. Tutkimukset osoittavat, että ennakoluulot voivat murtua, jos ryhmä toimii yhteistyössä yhteisen päämäärän hyväksi. Aito ja läheinen kontakti ennakoluulon kohteen kanssa on toimiva keino vähentää ennakoluuloja. Kontaktin tulee kuitenkin olla sellainen, että kontaktissa olevan ryhmän tai yhteisön ilmapiiri on arvostava ja yhteistoiminnallinen. Ilmapiiri ei saa missään nimessä olla kilpaileva. (Cantell (toim). 2000, 103; Pitkänen 1997, 101.) Aito ja läheinen kohtaaminen ja todellinen ystävyys ovat parhaita tapoja vähentää ennakoluuloja. Huomasimme Euromance -leirillä syntyvän oikeita ja läheisiä ystävyssuhteita, joita on nykyisin helppo pitää yllä nykyteknologian ansioista. Nykyään on erilaisia yhteisöpalveluja, joissa nuoret pystyvät pitämään vaivattomasti yhteyttä kavereihinsa. Tästä esimerkkinä voidaan pitää yhteisöpalvelu Facebook:ia, jossa voi jakaa kuvia ja jutella kavereiden kanssa reaaliajassa.

3.3 Taide välineenä

Euromance -leiri sekä muut Platform-verkoston leirit ovat suosittuja taideteemojensa vuoksi. Taide yleensäkin nuorisotyön välineenä on toimiva, mutta erityisesti monikulttuurisen nuorisotyön välineenä se on erittäin hyvä yhteisen äidinkielen puuttuessa. Esimerkiksi jo musiikki itsessään on maailmanlaajuinen ja yhteinen kieli.

Ailahtelevien tunteiden kanssa kamppaileva murrosikäinen nuori pyrkii irrottautumaan vanhemmistaan. Myös itsenäistymiseen sekä oman kehon muutosten aiheuttamiin kokemuksiin kuuluu monia tunnekuohuja. Nuori suunnittelee varoen tai vauhdilla tulevaisuuttaan. Murrosiässä kavereiden tärkeys ja merkitys lisääntyvät merkittävästi. Kaveripiirin ja muiden kulttuurien kautta peilataan itseä ja omaa kulttuuria sekä vahvistetaan itsetuntoa ja kehitetään identiteettiä. Ihastuminen, tykkääminen ja seurustelu tulevat ajankohtaiseksi ja pakottavat nuoret käymään läpi ennestään tuntemattomia tunteita. Hyvin intensiivisiäkin ihastumisia nuorella on saattanut olla jo alakouluiässä, mutta ihastuminen voi murrosiässä syventyä seurustelusuhteeksi. Joskus kuohunta johtaa ylilyönteihin ja psyykkiseen oireiluun, mutta se voi onneksi kanavoitua myös luovaan toimintaan. Taide antaa monia mahdollisuuksia tämän kehitysvaiheen läpikäymiseen ja tunteiden ilmaisuun. Esimerkiksi kitaraa soittamalla tai tanssimalla nuori pystyy helposti ilmaisemaan tunnetilojaan. Se antaa nuorelle myös suoraa tunnepohjaista tietoa hänestä itsestään. Taide myös tarjoaa monipuolisen tarkastelukentän yhteiskuntamme ajankohtaisimpiin teemoihin, kuten monikulttuurisuus- ja mediakasvatukseen. Taideaineet opettavat keskittymistä, antavat eväitä elämänhallinnalle ja lisäävät aktiivisen ja mielekkään toiminnan kautta nuorten hyvinvointia. (Karppinen, Ruokonen & Uusikylä 2008, 7-23.) Myös nuorten muut harrastukset, kuten esimerkiksi salibandy, auttavat nuorta tuntemaan paremmin omaa kehoaan ja käsittelemään tunnekuohuja. Harrastuksissa nuoret saavat kavereita, jotka ovat yleensä samanikäisiä ja painiskelevat samojen pulmien kanssa. Vertaistuki on nuorelle korvaamatonta. Monesti murrosiässä nuoret haluavat lopettaa pitkään kestäneen harrastuksensa ja viettää aikaa vain kavereiden tai poikaystävän kanssa. Siksi nuorisotyöntekijöiden ja nuorten läheisten tulee kannustaa nuoria harrastamaan.

3.4 Miksi monikulttuurista nuorisotyötä tarvitaan?

Edelle mainitsemamme monikulttuurisen nuorisotyön ja kulttuurienvälisen oppimisen perustana olevat viisi kohtaa antavat jo viisi hyvää syytä monikulttuurisen nuorisotyön tekemiselle. Monikulttuurisen nuorisotyön perustuessa vastavuoroisuuteen ja vuorovaikutukseen nuoret oppivat vastuuta tekemällä yhdessä ryhmänä hankkeita. Yksi perusta, yhteisvastuu, antaa useille ryhmille mahdollisuuden vaikuttaa hankkeisiin. Monikulttuurisessa nuorisotyössä usean ryhmän ollessa mukana kaikki saavat osallistua, eikä vain yhden ryhmän ehdoilla toimia. Kulttuurien välinen oppiminen on yhtenä perustana monikulttuurisessa nuorisotyössä ja kulttuurien välisessä oppimisessä. Se opettaa ja saa nuoret ymmärtämään sekä muita kulttuureja, että myös omaa kulttuuria. Perustana sosiaalinen kasvu saa nuoret tuntemaan olonsa tasa-arvoiseksi, sillä monikulttuurisessa nuorisotyössä kaikille turvataan samat edellytykset kulttuurisesta ja yhteiskunnallisesti. Viimeisenä perustana on ennakkoluulojen murtaminen. Joillakin nuorilla on erittäin vahvoja ennakkoluuloja ja stereotypioita joistakin kulttuureista. Ennakkoluulot periytyvät usein vanhemmilta lapsille. Suomessa sodasta ei ole niin kauaa, etteikö sen aikana eläneitä nuorten isovanhempia olisi enää hengissä kertomassa tarinoita Suomeen hyökänneistä ulkomaalaisista. Nuoret saattavat muodostaa käsityksiään tarinoiden perusteella, eivätkä osaa ajatella aikojen muuttuneen. Mutta kohdatessaan eri kulttuurien edustajia ennakkoluulot ja stereotypiat yleensä niin sanotusti murtuvat ja muuttuvat positiivisiksi ajatuksiksi.

Luotaessa yhtenäistä Eurooppaa ja maailman globaalistuessa kulttuurienvälistä kasvatusa tarvitaan kaikilla yhteiskuntaelämän alueilla. On kuitenkin selvää, että sen painopiste on lapsissa ja nuorissa. Nuorten asettaminen etusijalle on oikeutettua, sillä juuri he ovat tulevaisuuden kulttuurienvälisten yhteiskuntien suvaitsevaisia jäseniä. Edellä olevaan lauseeseen on kiteytetty hyvin se, miksi tarvitaan monikulttuurista nuorisotyötä, jonka yksi tavoite onkin aktiivinen eri kulttuuritaustaisten ihmisten kohtaamisen edistäminen.

Kulttuurien kohtaamisia järjestämällä tavoitellaan suvaitsevaa eli avointa ja erilaisia identiteettejä hyödyntävän suomalaisen yhteiskunnan rakentamista. Tällaisen yhteiskunnan toimiminen vaatii sen, että tuntee omat arvonsa ja asenteensa. Monikulttuurisen nuorisotyön toimijoiden eli nuorisotyöntekijöiden erityisesti on tunnettava omat

arvonsa ja oman maansa ihmisten suhtautuminen muihin kulttuureihin, jotta he voivat tehdä monikulttuurista nuorisotyötä. Suvaitseva, avoin ja erilaisia identiteettejä hyödyntävä suomalainen yhteiskunta tarvitsee rakentuakseen omat arvonsa tuntevia kansalaisia, mutta myös suvaitsevaisia ja toisia kunnioittavia ihmisiä. Ihmisarvon kunnioittaminen alkaa siitä, että tunnistetaan oman kulttuurin olemassaolo yhtenä muiden moninaisten kulttuurien joukossa. Kun osaa tunnistaa oman kulttuurinsa ja kunnioittaa sitä, kykenee todennäköisemmin kunnioittamaan toisia ihmisiä ja toimimaan suvaitsevaisesti. Suvaitsevaisuus on ennen kaikkea kykyä kunnioittaa toista ihmistä tasavertaisena ja arvostettavana huolimatta eri uskonnosta, ihonväristä, puhkielestä, seksuaalisesta suuntautuneisuudesta tai kansalaisuudesta. Suvaitsevaisuus ei ole välinpitämättömyyttä, niin kuin joissakin yhteyksissä mielletään. Suvaitsevainen ihminen ei tuomitse, pilkkaa eikä sorra lähimmäistään vaan hänellä on ennen kaikkea käsitys siitä, että erilaisuus kuuluu kaikkeen elämään ja että erilaisuus on rikkautta. (Cantell (toim.) 2000, 98-99; Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry. 2000, 47; Pitkänen (toim.) 1997, 99-101.)

Suomen nuorisolaissa (2006) yhtenä lähtökohtana pidetään kansainvälisyyttä ja monikulttuurisuutta. Lain tarkoituksena on:

”tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen” (Aaltonen 2007, 23).

Nuorisolaissa on myös säädetty kansainvälisen ja monikulttuurisen nuorisotoiminnan kuuluvan kuntien nuorisotyöhön ja politiikkaan.

”Kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut ja etsivä nuorisotyö tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot”. (Nuorisolaki 27.1.2006/72, 3 luku, 7§, 3 toinen momentti (693/2010))

Valitettavan monella paikkakunnalla monikulttuurista nuorisotyötä ei tehdä ollenkaan. Nuorille ei anneta mahdollisuutta kulttuurien väliseen kohtaamiseen eikä oppi-

miseen ja tällä tavoin evätään mahdollisuus saada keinoja monikulttuurisessa yhteiskunnassa toimimiseen. Positiivista kuitenkin on, että monikulttuurinen nuorisotyö lisääntyy koko ajan. Toivottavasti tulevaisuuden Suomessa jokaiselle nuorelle pystytään tarjoamaan mahdollisuus saada kansainvälisiä kokemuksia niin Suomessa kuin ulkomailla.

3.5 Monikulttuurisen nuorisotyön haasteet

Vaikka nuorisotyöntekijät ovat suvaitsevaisia ja avoimia ihmisiä, silti kuka tahansa ei sovellu tekemään monikulttuurista nuorisotyötä. On oltava täysin sinut itsensä ja oman kulttuurinsa kanssa pystyäkseen kohtaamaan ja hyväksymään avoimesti muita kulttuureja. Eikä riitä, että tietää omat arvonsa, vaan on tiedettävä myös oman maansa arvot ja oman maan nuorten sekä vanhempienkin ihmisten yleinen suhtautuminen ulkomaalaisiin ja maahanmuuttajiin. Nuorisotapaamisiin mentäessä on myös hyvä tietää kohdemaan käyttäytymismalleja, tapoja ja lakeja. Nuorille on myös hyvä opettaa, että vieraasta maasta on tärkeä ottaa hieman selvää, ennen kuin sinne menee. Suomessa tehtävän monikulttuurisen nuorisotyön eräs suurimmista haasteista on järkkymätön ja kyseenalaistamaton usko suomalaiseen hyvinvointivalttiolliseen tasa-arvoon. Sokea usko tasa-arvoon voi heikentää kykyä huomioida yhteiskunnan sisälle rakentuvia valtasuhteita. Sen lisäksi voidaan tiettyjä suomalaisia toimintatapoja pitää automaattisesti selvästi muita parempina. (Hoikkala & Sell (toim.) 2007, 115-139). Esimerkiksi monikulttuurisessa tyttö-työssä uskosta suomalaiseen tasa-arvoon voi olla suurta haittaa.

4 TIETOJEN KERÄÄMINEN

Suoritimme kvalitatiivisen tutkimuksen Euromance -leiriin liittyen. Halusimme saada vastauksen kysymykseen: ”Onko Euromance tapahtumalla vaikutusta nuorten non-formaalin oppimiseen?”. Lähetimme avoimia kysymyksiä sisältäneen kyselylomakkeen (kts. liite 1.) kaikille 21 suomalaiselle osallistujalle. Kerroimme suomalaisille

osallistujille leirin alkupuolella kyselyn tarkoituksen ja miten hyödynnämme sitä. Koimme liian haastavaksi, että lähettäisimme kyselyt kaikille melkein 70 osallistujille, sillä halusimme koota tiiviin ja yhtenäisen vastauksen leirin vaikutuksesta nuorten nonformaaliin oppimiseen ja kulttuurien väliseen kanssakäymiseen. Vastauksia saimme takaisin ainoastaan kolme. Syyksi epäilemme nuorten passiivisuutta, teknisiä ongelmia, kysymyksien kiinnostavuutta ja Villa Elban omaa jokavuotista kyselylomaketta, johon melkein kaikki Euromance -leirille osallistuneet vastasivat leirin lopussa.

4.1 Menetelmä

4.1.1 Otos

Tutkimusotteemme oli siis kvalitatiivinen. Myös laadullisen tutkimuksen nimellä kulkeva kvalitatiivinen tutkimusote vastaa laadullisiin kysymyksiin Miksi? Miten? ja Millainen? Kvalitatiivinen tutkimus pyrkii ymmärtämään ilmiön niin sanotun pehmeän tiedon pohjalta. Laadullisessa tutkimuksessa keskitytään usein varsin pieneen määrään tapauksia, jotka on valittu harkinnanvaraisesti ja pyritään analysoimaan niitä mahdollisimman perusteellisesti. (Alasuutari 1999.) Aineiston tieteellinen kriteeri ei siis ole määrä vaan laatu. Meidän otoksemme oli 21 henkilöä. Valitsimme tutkimukseemme kaikista Euromance -leirillä kautta aikojen olleista osallistujista tämän vuoden Euromanceen osallistuneet 21 suomalaista nuorta. Heti alussa oli selvää, että tutkimusjoukkomme koostuu tämän vuoden osallistujista, koska aikaisempien vuosien osallistujien yhteystietoja ei olisi ollut saatavilla. Koimme myös liian haastavaksi, että lähettäisimme kyselyt kaikille lähes 70 osallistujille, sillä halusimme koota tiiviin ja yhtenäisen vastauksen leirin vaikutuksesta nuorten nonformaaliseen oppimiseen ja kulttuurien väliseen kanssakäymiseen.

4.1.2 Kvalitatiivinen tutkimus

Kvalitatiivinen tutkimus mittaa laadullisia asioita. Se on menetelmä tutkia miksi, miten tai millainen jokin asia on. Kvalitatiiviselle aineistolle on ominaista ilmaisullinen rikkaus, monitasoisuus ja kompleksisuus. Kompleksisuudella tarkoitetaan kokonaisuutta,

jossa on monta toisiinsa vaikuttavaa osaa tai osiota joiden vaikutukset toisiinsa ovat vaikeasti selitettäviä. Laadullinen aineisto on ilmaisultaan tekstiä, joka voi olla syntynyt tekijästä riippuen tai riippumatta. (Alasuutari 1999.) Esimerkiksi tekijästä riippuvia aineistonkeruumenetelmiä ovat haastattelut ja havainnoinnit. Vaikutimme aineistoomme lomakkeeseen tekemillämme kysymyksillä, joiden avulla halusimme saada vastauksen tutkimuskysymykseemme. Kysymykset eivät kuitenkaan olleet mielestämme millään tavalla johdattelevia. Tutkimuksemme voisi olla myös kvantitatiivinen eli tilastollinen, koska keräsimme aineistoa kvantitatiiviselle tutkimukselle ominaisella tavalla eli kyselylomakkeella. Lomakkeessa kysymyksemme olivat kuitenkin avoimia ja tutkimusjoukkomme erittäin pieni, koska halusimme mahdollisimman laadullisia vastauksia. Joten tutkimuksemme on enemmän kvalitatiivinen kuin kvantitatiivinen. Päädyimme haastattelun sijasta kyselylomakkeeseen, koska halusimme tehdä tutkimukseen vastaamisen osallistujille mahdollisimman helpoksi. Halusimme myös antaa osallistujille aikaa pohtia Euromance -leirillä kokemiaan ja näkemiään asioita, jotta he kykenisivät vastaamaan kysymyksiimme mahdollisimman laajasti. Sähköpostilla jälkeinpäin lähetetyt kysymyslomakkeet olivat mielestämme oikea ja hyvä menetelmä. Puhelinhaastattelulla olisimme ehkä saaneet enemmän vastauksia, mutta sillä tavoin osallistujilla ei olisi ollut kunnolla aikaa lukea ja pohtia kysymyksiä.

4.1.3 Ennakko-oletus

Määrällisen eli tilastollisen tutkimuksen yhtenä mahdollisuutena on pidetty tutkimushypoteesien asettamista etukäteen, mutta laadullisessa tutkimuksessa hypoteesittomuus tarkoittaa sitä, että tutkijalla ei ole lukkoon lyötyjä ennakko-olettamuksia tutkimuskohteesta tai tutkimustuloksista. Ennemmin tutkijan tulisi yllättyä tai oppia tutkimuksensa kuluessa. Meillä molemmilla oli ennakko-olettamuksena, että Euromance -leiri vaikuttaa jollain tavalla ainakin nuorten monikulttuuriseen olemukseen. Mutta emme tienneet varmuudella vaikuttaako leiri hyvällä vai huonolla tavalla, joten olimme jo muodostuneesta ennakko-olettamuksesta huolimatta erittäin kiinnostuneita tutkimaan asiaa. Kun tilastollisessa tutkimuksessa tutkijan asema on keskeinen mahdollisena tutkimushypoteesien asettajana, laadullisessa tutkimuksessa tutkijan asema on toisella tavalla keskeinen. Laadullisen tutkimuksen tutkijalla on toiminnassaan tietynlaista vapautta, joka antaa hyvin yleisesti ottaen mahdollisuuden josta-

vaan tutkimuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Emme myöskään osanneet muodostaa tarkkaa käsitystä siitä, kuinka laajasti tapahtuma vaikuttaa nuorten nonformaaliin oppimiseen. (Alasuutari 1999.)

4.2 Hyvän tutkimuksen perusvaatimukset

Hyvän tutkimuksen perusvaatimuksia on kahdeksan, ja tutkimuksemme täyttää mielestämme lähes kaikki perusvaatimukset.

1. Tutkimuksemme on pätevä. Se mittaa sitä, mitä sen on tarkoituskin mitata, eli onko Euromancella vaikutusta nuorten nonformaaliin oppimiseen.

2. Tutkimuksemme luotettavuus ei ole sata prosenttinen.
 ”Luotettava tutkimus tulee kyetä toistamaan samanlaisin tuloksin. Tulokset ovat sattumanvaraisia, jos otoskoko on kovin pieni. Varsinkin kyselytutkimuksissa kannattaa huomioida jo otantaa suunniteltaessa joskus suureksi nouseva poistuma eli kato.”(Heikkilä 1998, 16.)

 Luotettavuus kärsi, kun saimme vastauksia takaisin vain kolme. Tutkimus on kuitenkin toistettavissa samanlaisin tuloksin, jos käyttää samaa tutkimusjoukkoa.

3. Tutkimuksemme on puolueeton. Kuten aiemmin on jo mainittu, vaikutimme tutkimukseemme ainoastaan tekemillämme lomakkeen kysymyksillä, jotka eivät kuitenkaan olleet millään tavalla johdattelevia.

4. Tutkimuksemme ei ole tavoitellut taloudellista hyötyä, eikä sen ole ollut tarkoitus olla erityisen tehokas. Tutkimuksesta ei kuitenkaan aiheutunut meille mitään kustannuksia, joten siltä osin taloudellisuuden vaatimus täyttyy.

5. Tutkimuksemme on avoin. Kerroimme tarkasti valitulle tutkimusjoukollemme tarpeelliset tiedot tutkimuksesta ja tulosten käyttötarkoituksesta.

6. Tutkimuksemme täyttää tietosuojan vaatimuksen. Kenenkään yksityisyyttä, liike- tai ammattisalaisuutta ei vaaranneta.
7. Tutkimuksemme on hyödyllinen ja käyttökelpoinen. Tutkimuksemme tuo esille uutta hyödyllistä asiaa, jota ei ole tutkittu aiemmin.
8. Tutkimuksemme onnistui aikataulullisesti. Tuloksien toivottiin olevan käytettävissä ennen elokuussa 2011 pidettävää seuraavaa Euromance -leiriä. Suorituimme aikarajasta hyvin. Tutkimuksemme ajankohtaisuus on myös erittäin osuva. Kansainvälisen sekä kansallisen nuorisotyön tekijät etsivät jatkuvasti uusia luovia ja monipuolisia menetelmiä. Tutkimuksemme osoittaa Euromancen kaltaisen leirin olevan oiva esimerkki monipuolisesta nonformaalin opettamisen työkalusta sekä monikulttuurisen nuorisotyön menetelmästä.

4. 3 Osallistujien vastaukset

Saimme kattavat vastaukset vain kolmesta kyselylomakkeesta ja saimme vastauksen tutkimaamme asiaan. Olisimmeko saaneet monipuolisempia vastauksia ja myös negatiivisia näkemyksiä, jos olisimme saaneet useampia vastauksia takaisin, sitä emme tiedä. Toivommekin, että esimerkiksi seuraava Villa Elbassa harjoittelun Euromancen parissa tekevä Humakin opiskelija tutkisi asiaa laajemmin ja haastattelisi jonkin leirin kaikkia Euromance osallistujia. Seuraavaksi esittelemme tutkimuksemme tulokset ja luvun lopuksi pohdimme hieman tuloksia.

Kyselylomakkeeseen (liite 1.) vastanneista 100 prosenttia oli tyttöjä. 95,8 prosenttia leiriin osallistuneista suomalaisista oli tyttöjä. Koko leirille osallistuneista nuorista yli puolet oli tyttöjä.

Kyselyyn vastanneet kolme leiriläistä olivat leirin tapahtuessa iältään 15-, 16-, ja 17-vuotiaita. Leiri suunnattiin 13- 25-vuotiaille nuorille, mutta tämän vuoden osallistujien joukko koostui 13- 21- vuotiaista nuorista. Suurin ikäryhmä olivat 15-vuotiaat.

Kolmesta kyselyyn vastanneesta yksi on ollut aiemmin mukana Euromance -leirillä.

Kaikki kyselyyn vastanneet kolme nuorta olivat sitä mieltä, että ulkomaalaisten läsnäolo vaikutti positiivisesti leirillä olemiseen. Aiemmin osallistunut nuori oli sillä kannalla, että eri kulttuurien osallistuminen leirille oli yksi syy miksi hän halusi osallistua leirille uudestaan ja leirin lähtökohta. Kahden vastanneen mielestä ulkomaalaisten läsnäolo teki leiristä paljon mielenkiintoisemman sekä loi mukavan ympäristön.

Yksi vastanneista oli sitä mieltä, että ei oppinut muista kulttuureista mitään. Kaksi muuta kuitenkin sanoivat oppineensa Euromance -leirin aikana muista kulttuureista. Kahden oppineen mielestä lähinnä kielet olivat kulttuurien välisen oppimisen mielenkiinnon kohteina.

Tiedustellessamme, oppivatko nuoret leirillä mitään uutta, kyselyyn vastanneet sanoivat oppineensa lähinnä kieliä. Tässä kohdassa yksi kyselyyn vastannut sanoi myös oppineensa muista kulttuureista uusia asioita. Yhden vastanneen mielestä hän koki oppivansa uusia kappaleita musiikin työpajassa. Yhden leiriläisen mielestä taidepajat edesauttoivat kyseisen taiteen kiinnostavuutta ja antoivat uutta tietoa ammatista. Yksi vastanneista ei mielestään oppinut mitään uutta.

Yksi kolmesta kyselyyn vastanneesta ei tiennyt vielä varmuudella osallistuuko myös seuraavalle leirille, mutta kaksi kyselyyn vastannutta aikoo varmasti osallistua leirille uudestaan. Toinen varmasti osallistuvista kertoi ainoaksi esteeksi jonkin toisen mielenkiintoisen tapahtuman samanaikaisuuden.

Kahden vastaajan mielestä leiri ei juuri ollenkaan muuttanut heidän käsityksiään ulkomaalaisista. Vaikka leiri ei paljoa muuttanut käsityksiä, yksi vastaajista koki kuitenkin stereotypoidensa rikkoutuvan, mutta samalla myös vahvistuvan. Toinen vastaajista, jonka käsityksiä leiri ei muuttanut, on aina suhtautunut positiivisesti ulkomaalaisiin ja suhtautuu jatkossakin. Yksi vastaajista kertoi suhtautumisensa muuttuneen positiivisemmaksi ulkomaalaisia, esimerkiksi virolaisia ja venäläisiä kohtaan.

Kukaan vastaajista ei tuntenut työskentelyä kansainvälisessä ympäristössä huonoksi asiaksi. Erään vastaajan mielestä työskentely tuntui hyvältä ja monipuoliselta. Yksi

vastaajista taas piti kansainvälisessä ympäristössä työskentelyä ihanana asiana. Yhden vastaajan mielestä työskentely oli mukavaa ja tuntui hyvältä.

Erilaisissa taidepajoissa tapahtuva oppiminen eri kieltä puhuvien nuorten kanssa oli yhden vastaajan mielestä erittäin antoisaa. Hän koki, että musiikkipajassa ei tarvinnut yhteistä kieltä ollenkaan, koska musiikki on maailmanlaajuista kommunikaatiota. Teatterityöpajassa ollut koki teatterijuttujen opetteluun ulkomaalaisten kanssa mukavaksi, koska se kehitti kielitaitoja. Yhdellä vastaajista oli välillä ollut ongelmia ymmärtää, mitä toinen tarkoittaa, mutta oli ongelmien ilmetessä pystynyt kääntymään suomea puhuvan työpajan opettajan puoleen. Kaikki kyselyyn vastanneet kokivat kuitenkin kielitaitonsa olleen riittävä leirillä pärjäämiseen.

Yksi vastaajista kertoi kommunikoineensa ulkomaalaisten kanssa yhteisten sanojen puuttuessa käsillä ja ilmeillä tai käyttämällä tulkkaajaa. Hän myös koki, että oli syntynyt oma tapa kommunikoida ja ymmärtää. Yksi vastaajista kertoi osaavansa englantia niin hyvin, että ei tarvinnut vaihtoehtoisia tapoja kommunikoida. Eräs vastaajista sanoi kommunikoineensa käsillä ja ilmeillä, niin kuin toinenkin vastaajista. Käsien ja ilmeiden lisäksi hän sanoi kommunikoineensa ulkomaalaisen äidinkielestä oppimilaan sanoilla.

Kaikkien vastanneiden mielestä leiri auttoi heitä olemaan vieläkin enemmän maailman kansalaisia.

Saadessaan vapaan sanan kolme kysymyslomakkeeseemme vastannutta kehuivat leirin olleen yksi kesän mukavimmista toiminnoista sekä kesän kohokohta. He kehuivat myös ryhmänohjaajaan sekä kiittelivät mahtavasta leiristä.

4.4 Pohdintaa

Nonformaalisissa oppimisessa painopiste on usein koululaitosta enemmän jonkin taidon oppimisessa. Niin on myös Euromance -leirillä. Ainoana suunnitelmallisena oppimistavoitteena Euromance -leirillä on loppuesitykseen tarvittavien osien opettelu.

Muuten nonformaali oppiminen on enemmän jopa informaalia oppimista. Leirillä ei tavoitteellisesti opeteta vieraita kieliä vaan nuoret oppivat ne spontaanisti kommunikoimalla ja olemalla vuorovaikutuksessa eri maista tulevien nuorten kanssa. Itse Euromance -leiri on kuitenkin järjestetty ja muodostaa näin nonformaalin oppimisympäristön. Vuoden 2010 Euromancen työpajojen aiheina olivat musiikki, tanssi, draama ja kuvataide sekä multimedia. Loppuesityksen synopsis oli kirjoitettu etukäteen. Esiityksen opettaminen ja opetteleminen oli hyvinkin suunniteltua ja tavoitteellista, mutta ei kuitenkaan formaalia oppimista. Esiityksen palkintona toimi uudet opitut taidot työpajoista sekä hieno kokemus, ei mikään numeroilla koristeltu todistus.

Havainnoidessamme Euromance -leirillä tapahtuvaa nonformaalia oppimista, huomasimme myös leirillä tapahtuvan paljon informaalia oppimista, kuten edellisessä kappaleessa hieman kuvailimme. Oppimisien muodoista erottui selvästi kaksi tehokasta ja leiriä suunnitellessa tiedostettua opiskelun muotoa: vertaisoppiminen sekä tekemällä oppiminen. Nonformaalia ja informaalia oppimista tapahtuu Euromance -leirillä vertaisoppimisen ja tekemällä oppimisen kautta. Nonformaalia ja informaalia oppimista tapahtui myös monessa eri muodossa. Kyselymme osoittaa, että musiikkityöpajassa yksi vastaajista oppi uusia lauluja tavoitteen mukaisesti. Samalla hän on myös oppinut spontaanisti uusia sanoja vieraista kielistä, koska työskentelykielenä leirillä toimi englanti. Lauluja ei opi vain lukemalla nuotteja, vaan niitä täytyy harjoitella soittamalla eli tekemällä musiikkia. Viikon aikana leirillä niitä harjoiteltiin niin monta kertaa, että ne opittiin. Musiikkityöpajassa toimineet kohtasivat ongelmia kappaleiden oppimisessa, mutta kun saivat apua siihen työpaja- eli vertaisryhmältään, he oppivat kappaleen ja pääsivät vaikeuksien yli ryhmänsä avulla. Huomasimme myös, että vapaa-ajallaan nuoret saattoivat jäädä vielä soittamaan soittimia ja opettivat toisilleen uusia lauluja. Samat oppimisen lajit ja muodot toteutuvat jokaisessa työpajassa. Myös tanssityöpajassa opeteltiin ennalta suunnitellut tanssiesitykset, opittiin uusia sanoja vieraista kielistä, toistamalla liikkeitä ja tanssimalla harjoiteltiin tanssit esityksiä varten, saatiin apua liikkeiden hienosäätöön sekä opittiin uusia liikkeitä ryhmältä. Näillä tavoin nonformaali, informaali sekä vertais- ja tekemällä oppiminen ilmenivät Euromance -leirillä.

Yksi kansainvälisten nuorisotapaamisien rikkaus on toisista kulttuureista oppiminen. Tekemämme kyselyn mukaan myös Euromance -leirillä tapahtui eri kulttuurien edus-

tajien läsnäolon sekä kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen ansiosta kulttuurienvälistä oppimista. Tutkimustulostemme mukaan nuoret oppivat lähinnä uusia sanoja ulkomaalaisilta nuorilta. Opinnäytetyömme myös osoittaa, että kulttuurienvälistä oppimista ei välttämättä tapahtunut leirin aikana ollenkaan. Tämä tieto yllätti meidät, sillä kuvittelimme kulttuurienvälistä oppimista tapahtuvan edes jollain tavoin jokaisen leiriläisen kohdalla.

Tutkimustulostemme mukaan leirillä oli vaikutusta ainakin kahden nuoren stereotyyppisiin käsityksiin. Viikko suomalaisten sekä viiden eri kansallisuuden edustajien kanssa rikkoi joidenkin nuorten ennakkokäsityksiä ulkomaalaisista, mutta toisaalta myös vahvisti niitä. Ennakkoluuloja muuttaakseen nuorten on oltava valmiita arvioimaan omia käsityksiä yhteisten kokemusten valossa ja muuttamaan niitä kertyneen kokemuksen pohjalta. Ennakkoluulot voivat murtua, jos kansainvälinen ryhmä toimii yhteistyössä yhteisen päämäärän hyväksi. Aito ja läheinen kontakti ennakkoluulon kohteen kanssa on toimiva keino vähentää ennakkoluuloja. Kontaktin tulee kuitenkin olla sellainen, että kontaktissa olevan ryhmän tai yhteisön ilmapiiri on arvostava ja yhteistoiminnallinen. Ilmapiiri ei saa missään nimessä olla kilpaileva. Euromance -leirillä hyvä ilmapiiri siis toteutui, kun stereotypioita saatiin rikottua. Työpajoissa työskennellään ja aherretaan yhteisen päämäärän eli loppuesityksen eteen, eikä kilpailla toisia vastaan.

Pohdimme myös sitä, miksi kyselyyn vastanneita nuoria oli niin vähän. Tulimme siihen tulokseen, että Euromance -leirin jälkeen lähettämämme kyselyt eivät ehkä saavuttaneet kaikkia suomalaisia nuoria, joille kyselyt lähetimme. Sähköpostiosoitteet saattoivat myös olla virheellisiä ja usein vastaaminen erilaisiin tutkimuksiin ei välttämättä ole ensimmäinen asia, jonka nuoret haluaisivat tehdä kesän loputtua. Euromance -leirin aikana tutustuimme suomalaisiin nuoriin ja näimme, että nuoret olivat kiinnostuneita leiristä, sekä leirin antamasta sosiaalisesta kanssakäymisestä eri maiden nuorten kanssa. Olemme tyytyväisiä tuloksiin, vaikka emme saaneetkaan niitä tarpeeksi. Kyselyt olivat yksi menetelmä saada tietoa leirin vaikuttamisesta nuorten nonformaaliin oppimiseen, jonka kuitenkin jo näimme itse leirillä. Olisimme voineet saada toki laajemman kuvan nuorten mielipiteistä Euromance -leiristä, mutta myös näin vähällä määrällä kyselyyn vastanneista saimme aikaan tarpeeksi kattavan ko-

konaisuuden nonformaalin oppimisen vaikutuksesta kansainväliseen Euromace -leiriin.

4.5 Aiemmat tutkimukset

Humanistisessa ammattikorkeakoulussa nuorisovaihtoja ja nuorten niistä saamia kokemuksia on tarkasteltu jonkin verran. Mahdollisuus suuntautua kansainvälisen nuorisotyön ammattilaiseksi poikii juurikin näitä kansainvälisiä leirejä ja nuorisovaihtoja koskevia tarkasteluja. Monikulttuurinen nuorisotyömme on nuorten viemistä ulkomaille tapaamaan muista kulttuureista tulevia nuoria tai maahanmuuttajatyötä Suomessa. Etsiessämme tietoa nuorisovaihtoista yleensä käytimme hyväksi koulumme opinnäytetyötietokantaa. Esimerkiksi Anni Juntusen (2008) opinnäytetyöstä ”Jäikö käteen muutakin kuin luu?” saimme hyvin tietoa, mitä nuorisovaihdot ovat. Juntunen on tutkinut kansainvälisen nuorisovaihdon tarjoamia oppimiskokemuksia nuorten itsensä ymmärtäminä. Aihe on hyvin lähellä meidän aiheitamme, mutta meidän tutkimuksemme keskittyy kuitenkin pelkästään Euromance -leirin vaikutukseen nuorten nonformaaleihin oppimiskokemuksiin sekä kulttuurienväliseen oppimiseen.

Euromance tapahtumaa ja sen vaikutusta nuoriin ei ole aikaisemmin tutkittu. Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelija Ossi Grönberg on kuitenkin tehnyt vuonna 2009 opinnäytetyön ”Platform -verkoston kesäleirien ja nuorisovaihtojen kasvatuksellisten merkitysten tarkastelua”. Käytimme opinnäytetyötä apunamme tutustuessamme aiheeseemme sekä etsiessämme tietoa Platform-verkostosta.

5 LOPUKSI

Yhteiskunnallinen todellisuus tulee olemaan Euroopassa monietninen. Nuorisotoiminta vaikuttaa osaltaan siihen, jääkö monikulttuurisuus vain lämpimäksi puheeksi vai syntyykö oikeasti toimivia yhteistyön muotoja eri ryhmien välille. (Cantell (toim.) 2000, 11.) Nuoret ovat tulevaisuuden toivoja. Nyt tehtävällä nuorisotyöllä me nuorisotyönte-

kijät vaikutamme osaltamme siihen, millainen yhteiskunta tulee olemaan tulevaisuudessa. Koska olemme kiinnostuneita kansainvälisistä asioista, haluamme molemmat osaltamme tukea nuorten elämää monikulttuurisessa yhteiskunnassa.

Opinnäytetyömme myötä saimme tutustua useisiin uusiin ajankohtaisiin käsitteisiin, kuten nonformaali oppiminen. Saimme myös nähdä kuinka toimiva menetelmä taide on tehdessä työtä eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa, joilta puuttuu yhteinen äidinkieli.

Opinnäytetyöhön tekemämme kysely ei onnistunut odottamallamme tavalla. Opimme tehdyistä erehdyksistämme. Jos tekisimme kyselyn uudestaan, valitsisimme suuremman otoksen ja suorittaisimme haastattelut kasvatusten leirin lopussa. Olemme kuitenkin tyytyväisiä saamiimme vastauksiin, joiden avulla pystyimme vastaamaan tutkimuskysymykseemme.

Kansainvälisen ja monikulttuurisen toiminnan kehittämisprojekti, siihen liittyvä harjoittelu sekä samaan paikkaan ja aiheeseen tehty opinnäytetyö oli yksi opettavaisimmista kokemuksista opiskelumme aikana meille molemmille. Saimme kokea millaista on työskennellä kansainvälisten asioiden parissa valtakunnallisessa nuorisokeskuksessa, sekä saimme olla mukana suunnittelemassa ja järjestämässä suurta kansainvälistä nuorten kulttuurileiriä ja tutkia sen vaikutusta nuoriin. Tämän kokemuksen myötä tunnemme olevamme valmiita tekemään monikulttuurista nuorisotyötä sekä työskentelemään kansainvälisten asioiden parissa.

LÄHTEET

Aaltonen, Kimmo (toim.) 2007. Nuorisolakiopas. Tallinna: Tietosanoma Oy.

Alasuutari, Pertti 1999. Laadullinen tutkimus. 3. uudistettu painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Cantell, Matti (toim.) 2000. Monikulttuurisen nuorisotyön käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 5. painos. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy

Euroopan komission valkoinen kirja 2001. Euroopan unionin asiakirjat – Euroopan komissio – Valkoiset kirjat.

Viitattu 7.7.2010. http://europa.eu/documentation/official-docs/white-papers/index_fi.htm#2001

Grönberg, Ossi 2009. Platform-verkoston kesäleirien ja nuorisovaihtojen kasvatuksellisten merkitysten tarkastelua. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.

Heikkilä, Tarja 1998. Tilastollinen tutkimus. 7. uudistettu painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Hoikkala, Tommi & Sell, Anna 2007. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet.

Juntunen, Anni 2008. Jäikö käteen muutakin kuin luu? Kansainvälisen nuorisovaihdon tarjoamat oppimiskokemukset nuorten itsensä ymmärtäminä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.

Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 76. Helsinki: Hakapaino Oy.

Karppinen, Seija & Ruokonen, Inkeri & Uusikylä, Kari 2008. Nuoret ja taide – ilolla ja innolla, uhmalla ja uhollla. Kirjoituksia murrosikäisten taito- ja taidekasvatuksesta. Anjalankoski: Solver Palvelut Oy.

Kemppinen, Pertti 1999. Nuoriso 2000. Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Hakapaino Oy.

Kiilakoski, Tomi 2008. Oppimisen monet kasvot. Campus – CIMOn verkkolehti 1/2008 3.4.2008.

Viitattu 2.7.2010. http://home.cimo.fi/campus/1_2008/oppiminen.html

Kuusinen, Jorma 1997. Kasvatuspsykologia. Juva: WSOY-Kirjapainoyksikkö.

FINLEX. Nuorisolaki 27.1.2006/72, 3 luku, 7§, 3 toinen momentti (693/2010).

Viitattu 3.1.2011. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>

Pitkänen, Pirkko (toim.) 1997. Näkökulmia monikulttuuriseen Suomeen. Helsinki: Oy Edita Ab.

Platform-Network 2011.

Viitattu 3.1.2011. <http://www.platform-network.com/>

Seminaari – Nonformaali oppiminen – Happiwiki.

Viitattu 23.6.2010. [http://happi.nettiareena.fi/wiki/index.php/Seminaari -
Nonformaali oppiminen](http://happi.nettiareena.fi/wiki/index.php/Seminaari-_Nonformaali_oppiminen).

Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry. Kulttuurienvälinen kasvatus. Ideoita, harjoituksia, leikkejä ja roolipelejä. Suom. Kirsi Alasaari. Helsinki: Hakapaino Oy.

Vartia, Niini 2009. Kansainvälisen kanssakäymisen taitoja. Kotona kaikkialla. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Villa Elba 2011.

Viitattu .4.1.2011. <http://villaelba.fi/platform>

Vuorinen, I 2001. Tuhat tapaa opettaa. Menetelmäopas opettajille, kouluttajille ja ryhmän ohjaajille. Tampere: Resurssi.

Wahlström, Riitta 1996. Kasvattaminen suvaitsevaisuuteen. Erilaisuus on rikkautta. Opetus 2000. Juva: Werner Söderström Osakeyhtiön graafiset laitokset.

LIITTEET

Liite 1.

EUROMANCEN VAIKUTUS NONFORMAALIIN OPPIMISEEN JA KANSAINVÄLISTYMISEEN

HAASTATTELU

Ikä: _____

Tyttö/Poika: _____

Oletko ollut aikaisemmin mukana? Monenako vuonna?

Miten olet kokenut ulkomaalaisten läsnäolon leirillä?

Oletko oppinut muista kulttuureista?

Opitko leirillä jotain uutta? Mitä?

Tuletko seuraavana vuonna uudestaan?

Muuttiko leiri suhtautumistasi ulkomaalaisiin?

Miltä tuntui työskennellä kansainvälisessä ryhmässä/ympäristössä?

Miltä tuntui opetella tanssi yms. esitys eri kieltä puhuvien kanssa?

Jos et löytänyt yhteistä kieltä ulkomaalaisen leiriläisen kanssa, millä tavalla kommunikoit? Opitko sen kautta ymmärtämään?

Koitko, että leiri auttoi sinua kansainvälistymään?

Vapaa sana

Kiitos! :)